

Keresztyének egysége

Időpont: 1961. január 22, este. Az Ökumenikus Imahét kezdő igehirdetése.

Helyszín: Győr - Öregtemplom

Alapige: Jn 1,1–6

Kezdetben vala az Íge, és az Íge vala az Istennél, és Isten vala az Íge. Ez kezdetben az Istennél vala. Minden ő általa lett és nála nélkül semmi sem lett, ami lett. Ő benne vala az élet, és az élet vala az emberek világossága; És a világosság a sötétségben fénylik, de a sötétség nem fogadta be azt. Vala egy Istentől küldött ember, kinek neve János. Ez jött tanúbizonysággul, hogy bizonyosságot tegyen a világosságról, hogy mindenki higgyen ő általa.

Ima: Urunk! Két kéréssel járulunk most hozzád. Azt kérjük, taníts meg minket imádkozni, és taníts meg minket szeretni, mert mi egyiket sem tudjuk. Imádságokat tudunk mondani, néha megpróbálunk imádkozni is, szent törekvésünk az, hogy lélekben és imádságban imádjunk téged, és mégis milyen botorkálók a mi imádságaink! Kérésünk milyen sokszor kimondhatatlanul balgatag, ahogy mondjuk, sokszor annyi a követelés benne, annyira hiányzik a te szent Fiad érdemére való támaszkodásunk. Urunk, kérünk téged, mikor ezen a világon e héten leborulunk előtted az egyetemes imahéten, te magad taníts meg imádkozni.

Kérünk, taníts meg minket szeretni is, mert ezt sem tudunk magunktól. Szeretetünket úgy megfertőzi önzésünk, hogy még a legönzetlenebbnek látszó szeretet mögött is saját érdekeink húzódnak meg. Olyan kevés szeretetünkben a cselekedet, olyan sok az üres és tartalom nélküli áldozathozatal. Urunk, kérünk, taníts meg minket úgy imádkozni, ahogyan a te egyszülött szent Fiad tanított imádkozni azért is, hogy mi tudjuk szeretni egymást. Ámen.

A mai nappal elkezdődött hazánkban az egyetemes, mégpedig az úgynevezett ökumenikus imahét. Ebben az esztendőben a körül a téma körül csoportosul, amelyet az Egyházak Világtanácsa az ez évi újdélhi ökumenikus nagy világgyűlés témájául tűzött ki. Ennek címe így hangzik: *Jézus Krisztus a világ világossága*. A főtéma altémái: az egyház bizonyoságtétele, – szolgálata, – egysége. Ezért szól a mai napra, az egyetemes imahét első estéjére kirendelt ige is arról, hogy Jézus Krisztus a világ világossága.

Mai esténk témája, imádságunk tárgya: Imádkozzunk minden keresztyének egységéért. Mikor ez előtt a két tény előtt megállunk, látjuk, hogy nem is olyan egyszerű és könnyű az ige és a téma egymáshoz való kapcsolatát megtalálni. A mai estén tehát a keresztyének egységéről kell szólni, az ige azonban Jézus Krisztusról szól, a világ világosságáról. Hogyan és miképpen kapcsolódik ez a kettő egymáshoz?

Az ige nehéz titkokkal foglalkozik. Csak megemlítem a kérdéseket. Foglalkozik az apostol azzal a kérdéssel, hogy a teremtés előtt mi, illetve ki volt ezen a világon. „*Kezdetben vala az Ige, és az Ige vala az Istennél, és Isten vala az Ige.*” Ez az úgynevezett preegzisztenciának, a teremtés előtti létnek nagy kérdése. Foglalkozik a teremtés tényével, s nagyon érdekesen mutat rá arra, hogy az Atya, a Fiú az Ige által teremtette meg ezt a világot „*Ez kezdetben az Istennél vala*”. 2. vers.

Foglalkozik ez az ige a világ nagy tragédiájának kérdésével is. A világ nagy tragédiáját abban látja János apostol, hogy eljött a világosság erre a világra és ennek a világnak nem kellett a világosság. Nem fogadta be azt. „*És a világosság a sötétségben fénylik, de a sötétség nem fogadta be azt.*”

Foglalkozik ez az ige a világ nagy tragédiájának megoldásával is. „*Vala egy Istentől küldött ember, kinek neve János. Ez jött tanúbizonyosággul, hogy bizonyoságot tegyen a világosságról, hogy mindenki higgyen őbenne.*” (5,6.) A világ problémájának nincs más megoldása, csak az ingyen való kegyelem, melyben kegyelmet kapunk kegyelemért.

Beszél ez az ige ennek a világnak, benne Isten népének jövődjéről, az Isten-fiúságról, amikor azok, akik befogadják a világ világosságát, hatalmat kapnak arra, hogy Isten fiaivá legyenek, akik az ő nevében hisznek. „*Valaki pedig befogadja őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, akik az ő nevében hisznek.*”

Ha semmi mást nem veszünk is elő ebből a igéből, akkor is ezek a nehéz kérdések megmutatják, hogy az egész szakasznak alap gondolata az, hogy Krisztus derít fényt, mint a világ világossága minden nehéz kérdésre. János apostol úgy látja, hogy nincs ennek a világnak olyan nehéz kérdése, mely Krisztus világosságában fényt ne kaphatna, s megoldást ne találhatna.

János apostol ezeket a kérdéseket nemcsak felveti, hanem meg is feleli. Itt kapunk valami kapcsolatot mai esténk tárgyával.

A keresztyénség egysége szintén nagyon súlyos és nehéz, sokszor megoldhatatlannak látszó kérdés. Vigyük azért oda ezt a kérdést is Jézus Krisztus világosságába, s ne saját eszünk, értelmünk, gyakorlati tapasztalataink, érdekeink szempontjából kíséreljük meg a problémára feleletet kapni, hanem nézzük meg, hogy a világ világossága milyen fényt vet erre a kérdésre.

I. Jézus fájdalma a keresztyén egység hiánya miatt.

Rögtön meglátunk pár értékes szempontot. Ennek az igének fényében a keresztyén egységnek hiányát úgy kell meglátnunk, mint Jézus Krisztus kimondhatatlan fájdalmát. Az igeszakasz eleje tele van Jézus fájdalomával. Mi nagyon hamar elfelejtjük, ha tudomásul is vesszük, ha fáj is talán nekünk, hogy a keresztyének szétszakadozottságban élnek. Valahogyan megszokjuk, hogy egyes felekezetek, egyházak farkasszemet néznek egymással, hadjáratot indítanak, folytatnak egymás ellen, hidegháborúban üldözi egyik a másikat. Könnyen túltesszük ezen magunkat, mondván: nem a szíven, hanem a józan emberi értelemmel keresztül kell azt nézni, hiszen olyan adottságok ezek, amiken mi úgysem tudunk változtatni. Törődjünk bele abba, hogy Isten népe szétszórt nyáj, különböző karámokban, aklokban élnek e világon. Jézus Krisztus fájdalmát úgy fogalmazzuk meg ez a szakasz: ennek a világnak nem kellett a világ világossága!

Jézus Krisztus számára a keresztyénség egységének hiánya:

1. Az elrontott munkának fájdalma.

Fáj az embernek, ha maga rontja el munkáját, ha valami nem sikerül. Valamit szeretne nagyon szépre megcsinálni, selejtmentesen elkészíteni, szeretne vele örömet szerezni valakinek, és nem sikerül. Valami olyan belső lelki zavar jelentkezik, vagy külső körülmények zavarják az alkotást, s a műből selejt születik, nem pedig műalkotás.

E fejezetben János beszél arról, hogy Jézus Krisztus az Ige, kezdetben az Istennél volt, minden őáltala lett, nála nélkül semmi sem lett, ami lett. Ennek az igének történeti értékeléséhez hozzá kell még venni 1Móz 1 elejét, a teremtés történetét. Arról van ott szó, hogy mielőtt ez a világ a maga valóságában megformáltatott volna, káosz, zűrzavar, kuszaság volt, s ebben a káoszban Jézus Krisztus teremtett rendet. Nemcsak az úgynevezett halott, anyagi világban, hanem az emberen kívüli életvilágban is, sőt magának az embernek világában is.

Hozzá kell vennünk azonban nemcsak a teremtés történetét, hanem még a váltság munkáját is. Az ember bűne káosszá tette Isten és ember, az ember és ember között való viszonyt is, s ebben a rettentő káoszban, melyben szenvedett ember és világ, mégis Krisztus megint rendet teremtett a golgotai váltságahalálával. Mit jelent hát a keresztyén egység hiánya? Az ember belerúgott Jézus Krisztus rendet teremtő munkájába. Mikor Jézus a káoszból rendet teremtett, az ember a Jézus Krisztus által teremtett rendből káoszt csinált újra. Mikor Jézus Krisztus erre fájdalommal gondol, akkor nem az Istentől elpártolt világnak népére gondol elsősorban, hanem az ő népére, az ő nevéből nevezett tanítványai seregére. Joggal elvárhatná tőlük, hogy az ő rendet teremtő munkáját megbecsüljék, megőrizték és tovább folytassák, ehelyett a keresztyének kerítések húznak, lövészárkokat ásnak maguk körül, s ez Jézus Krisztus számára az elomlott munka fájdalmát jelenti.

2. A hiába ontott vér fájdalma.

Beszél ez az ige a Jézus Krisztustól kapott világosság fényében arról, hogy a keresztyén egységnek hiánya a hiába ontott vérnek fájdalma is. Említettem, hogy Jézus Krisztus nemcsak munkáját adta bele abba, hogy rend legyen a világon, hanem vérét is ontotta érte. Ismerjük a régi balladát Kőműves Kelemenről. Épülne a vár, amit fel kellene építeni, de amit nappal dolgos kezek építenek, gonosz kezek éjjel elhordják. Nincs más megoldás, mint az, hogy valakinek, akit nagyon szeret a kőműves, annak vérét kell belekeverní a malterba. Ez lesz benne az összekötő erő, mely megakadályozza a gonosz kezek rombolását. Megrendítő a ballada. A golgotai váltság még megrendítőbb. Kőműves Kelemen balladája itt nem válik be. A vér nem tudja összekötni az omladozó falakat. A balladában a vérontás nem volt hiábavaló, de a keresztyénségnek nem volt elég Jézus fájdalmas arcának szomorú tekintete elrontott munkája felett, hogy értünk kiontott vére sem volt elég ahhoz, hogy együtt tudjon maradni, hanem mindezek dacára is széthullott. Amit szorgos, imádkozó kezek, őérette lobogó szívek és lelkek nappal építettek Jézus Krisztus templomának, az egyháznak megépítésére, azt gonosz kezek mindig széjjelhordták lelki vagy fizikai sötétség leple alatt, ezért lett rom, nem pedig templom a keresztyén egység. Senki ne csodálkozzék azon, hogy Jézus Krisztus számára ez kimondhatatlanul nagy fájdalom.

3. A hiába mondott imádság fájdalma.

Jézus Krisztus számára nagy fájdalom a keresztyén egység hiánya azért is, mert ebben benne van a hiába mondott imádság fájdalma is. Ha semmi más, János evangélista 17. fejezetével megmutatta, hogy Jézus Krisztus számára milyen szívügy övéinek egysége. Főpapi imádsága utolsó nagy imádsága volt. Imádkozott ő még azután is, voltak tusakodásai az Atya akaratával azután is, még a kereszten is imádkozik nemcsak magáért, hanem kínzóíért, elítélőíért is, de utolsó nagy imádsága mégis az volt, amit János evangélista 17. fejezetében örökített meg. Ebben újra és újra visszatér az a könyörgés: Atyám, cselekedd meg, hogy enyéim egyek legyenek, mint ahogyan te és én egyek vagyunk. Most gondold meg, testvérem, mit jelentett ennek az imádkozó Jézus Krisztusnak látni azt, hogy nincs keresztyén egység. Látni

azt a nyelvöltögető, egymás ellen bujtogató lelkiületet, mely a keresztyéneket egymástól elválasztja. Látni a szeretetlen ítéletés lelkét, mely mindenféle együttműködést lehetetlenné tesz. Az egymás ellen való gerillaháborúk minden gyalázatát, nyomorúságát és gyötrelmét. Jézus Krisztus abban a meggyőződésben van, mikor imádkozik, hogy az Atya nemcsak az ő kérését teljesíti, hanem mindazokét is, akik majd az ő nevében fognak imádkozni az Atyához. Jézus itt szembekerül azzal a szomorú ténnyel, hogy egy imádsága hiába szállt az Atyához. Külön fájdalma pedig az, hogy éppen az övéi teszik lehetetlenné azt, hogy az Atya teljesítse Fiának kérését, s ezért a keresztyén egység széjjel hull.

II. Mit cselekedjünk?

Természetes, hogy a hiányérzetből felfakad a kérdés: mit cselekedjünk? Ha e kérdésre feleletet akarunk kapni, megint a Krisztustól kapott világossággal le kell előbb hántani gondolatainkból mindazt, ami nem a keresztyén egység tartozéka, vagy ami nem a mi dolgunk, amit nem tudunk megoldani, amit nem tudunk megcselekedni. Világosan meg kell látnunk:

1. a keresztyén egység nem szervezeti egység.

Így próbálja megoldani a kérdést a római katolikus egyház. Hol szép szóval, csalogató ígéretekkel, hol fenyegetésekkel, kemény inkvizícióval próbálta a történelem folyamán újra meg újra, hogy az úgynevezett Rómától elszakadt eretnekeket s felekezeteket magához csalogassa, keblére ölelje azzal a gondolattal, hogy ezzel Jézus Krisztus főpapi imádságát teljesíti, és a keresztyén egységet szolgálja.

Nem lehet meg nem látni, ha Jézus világosságának fényében vizsgáljuk a kérdést, azt, hogy mikor János apostol 10. fejezetében Jézus Krisztus erről a kérdéstről beszél, s világosan megmondja, hogy nem az a baj, hogy sok akol van, a sok akolban egymástól elválasztva élnek az ő juhait, hanem az a baj, hogy nincs egy nyáj, és nincs egy Pásztor. A keresztyén egység tehát az akol egysége. Mikor Jézus Krisztus a keresztyén egységre gondol, elsősorban nem szervezeti egységet akar. Létrejöhet szervezeti egység is, de csak a belső egység gyümölcseképpen. Szervezeti egység igazi belső egység nélkül semmit sem ér.

Jézus Krisztus világosan megmondja azt is:

2. a keresztyén egység nem típusazonosság.

Ez még mélyebbre visz bennünket. A szervezeti azonosság mellett is minden egyes egyházban – nemcsak a jobban atomizálódott protestantizmusban, hanem a jobban szervezett katolicizmusban is különböző keresztyén típusok vannak. Vannak olyanok, akik a szív-keresztyének, vannak, akiknél a fej, értelem uralkodik, s vannak, akiknél a gyakorlati megvalósítás útjára vezet. E különböző típusok nem mindig tudják megérteni egymást. Ebből feszültségek támadnak. Ha azt a kérdést az 1Kor levél fényében nézzük, (12. fejezet) ahol arról van szó, hogy egy a Lélek, de különböző lelki ajándékok adtak az embereknek, akkor egyszerre világosan meglátjuk, hogy minden hadseregnek van uniformisa, csak Krisztus hadseregének nincs. Ő nem az egyformaságot akarja, hanem az egylelkűséget, az egy Lélek által itattatottak egységét. A különböző ajándékok azután különböző gyümölcsökben jelentkeznek az életük fáján. Nem szabad a keresztyén egységet úgy elképzelni, hogy keresztyén egység csak akkor lesz a világban, ha mindenki olyan keresztyén lesz, mint én.

Azt is meg kell látni Krisztus világosságában s ez még súlyosabb:

3. a keresztyén egység nem tanazonosság.

Az ember azt gondolná, hogy ez már mégis olyan valami, ami az egység feltétlen feltétele. Nekünk egyformán kell látni, tanítani, különben nem lehetünk egységben egymással. Ez a kérdés szorosan összefügg az igazság kérdésével. Azt mondja a mi Urunk: „*Boldogok, akik éheznek és szomjúhozják az igazságot.*” Ő azt akarja, és gyakorolja saját életében is, hogy elemi életszükséglet legyen az ember számára az igazság keresése és megtalálása, a megtalált igazsághoz való feltétlen ragaszkodás még életének kockáztatása árán is.

Ez mind igaz. Nem becsületes keresztyén az, aki egy felismert igazságra nem tudja rátenni életét, felekezeti hovatartozandóságát. Két dolgot azonban nem szabad elfelejteni. Az egyik az: csak rész szerint van bennünk az igazság, tehát nem a teljes igazság a mienk. Nem lehet egyetlenegy embernek sem azt mondani: az, amit én képviselek, az az igazság. Nem szabad megtagadnom a másik embertől sem azt, hogy az is keresi, próbálja megtalálni az igazságot.

A másik pedig János első levele 4. fejezetében található. Azt mondja: „*Szeretteim, ne higgyetek minden léleknek, hanem próbáljátok meg a lelkeket, ha Istentől vannak-e, mert sok hamis próféta jött ki a világból. Erről ismerjétek meg az Isten Lelkét: valamely lélek Jézust testben megjelent Krisztusnak vallja, az Istentől van.*” Itt az igazság nagy kérdését feszegeti János apostol. Senkitől a keresztyének közül nem akarja elvitatni a lelkek megítélésének jogát, azt, hogy különbséget tudjon tenni próféta és próféta, tanító és tanító között! Ez igaz, ez nekem testvérem, ez nem igaz, ez tévtanító. Csak figyelj meg, milyen kevés ez az igazság, amelyben azonosságot követel az apostol. Amely ember Jézust testben megjelent Krisztusnak vallja, az Istentől van, az Isten gyermeke, és ha ő jó Isten gyermekének, akkor jó kell, hogy legyen nekem is testvéremnek.

Az őskeresztyéneknek volt egy jelképük. Valamikor, amikor még üldözték őket s titokban kellett tartani meggyőződésüket, ha valakiről meg akarták tudni, keresztyén ember-e, vajon Krisztus népéhez tartozik-e, akkor a porba lerajzoltak egy halat. Ha arra a másik felfigyelt, kezét nyújtott, akkor keblére ölelte, megcsókolta, mert tudta, hogy testvér. Ha a másik ember úgy nézett erre a halra, mint játékra, világos volt, hogy nem Krisztus népéhez tartozott. A hal görögül azt jelentette: ichtys. Ennek a szónak kezdőbetűiből alkották az első és legrövidebb hitvallást görögül. Ez magyarul azt jelentette: Jézus Krisztus Isten Fia, Megváltó. Aki ezt vallja, az Istentől van, Isten gyermeke, nekem testvérem.

Ebben az egyben kell nekünk egységre jutni, a többi mind csak rész szerint való, s a többit mind ráhagyhatod az emberekre, a maguk látására, rész szerint való ismeretükre.

Vajon nem vádol-e bennünket abban a tekintetben az, hogy sok-sok részletkérdésen nyargalunk, mikor az igazságot keressük? Ez mind azt mutatja, hogy a magunk igazát keressük ahelyett, hogy az igazságot, az üdvöntő kérdésekben való megegyezést keressünk.

4. A szeretetközösség.

Az, amit a keresztyén egységben keresnünk lehet, és keresnünk kell: a szeretetközösség. A szeretet és igazság között sokszor van feszültség. Jézus Krisztus azt akarja, hogy övéi tudják az igazságot s egymást szeretni. Ehhez mindenekelőtt az kell, hogy szakítsunk minden ítélkező magatartással. Ha valaki ebben az egyben, az üdvöntő kérdésben nem ért velünk egyet, akkor sem a vitatkozás feladatunk, hanem a bizonyágtétel arról, hogy én hogy látom a kérdést, nekem kicsoda Jézus Krisztus, a többit rá kell bízni a Szentlélek Úristenre, ő fog majd vitába

szállni a másikkal. Ha a bizonyágtételben az ítékezés lelke szólal meg, az mindig elválaszt, a szeretet lelke mindig összekötöz.

Mit vár tőlünk a mi Urunk Jézus Krisztusunk? Addig, míg minden kerítés keresztyén és keresztyén ember között le nem omlik egyszer, és nem rész szerint lesz bennünk az ismeret, hanem mindnyájan színről színre láthatunk, addig is tudjuk ítékezés lelke nélkül kezünket a kerítésen keresztül átnyújtani a szomszédnak, tudjunk neki szívbeli jónapotot köszönni és segítségére lenni mindenben, amiben neki a mi segítségünkre szüksége van.

Nem fejezhetjük be ezt az igehirdetést anélkül, hogy el ne mondjuk: Jézus Krisztus imádságának azért vannak gyümölcsei is. Ha az egyháztörténelem lapjait lapozzuk s olvassuk, hogy azelőtt micsoda ádáz gyűlölet, üldözés folyt az egyházak között, és ha nézzük, ma mi van, akkor nem lehet meg nem látni, hogy sok minden megváltozott e világon. Ez nem jelenti azt, hogy ha a viszonyok mások lennének, nem gyulladna-e fel újra a szeretetlen türelmetlenség, a kíméletlen kritika, az üldözések régi lángja, mert ha nagyon jó dolguk van az embereknek, akkor mindig veszekednek egymással, de a tényt mégsem lehet meg nem látni, hálával meg nem állapítani, hogy sok mindenben csendesedett meg a légkör a különböző felekezetek között.

Különösen a missziói területeken, ahol az ifjú egyházaknak a maguk lábára kellett állni, látjuk az egység gyümölcseit. Mikor magukra maradtak, megtalálták egymás kezét. A misszió gyümölcseképpen különböző felekezetek alakultak, s most a magukra maradt egyházak megkeresték, megtalálták egymás kezét, nagy tömörülések történnek közöttük a világ minden táján.

Azt az egyszerű tényt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy az Egyházak Világtanácsában a római katolikus egyházon kívül jóformán az egész keresztyénség képviselve van, és tud együtt imádkozni, tudja együtt keresni az ige világosságát. Ezek nagy dolgok, melynek nemcsak örülni szabad, hanem hálát is kell adni érte a mi Urunknak. Szerezzünk örömet Jézus Krisztusnak azzal, hogy Isten népének szeretetben való egyességéért mondott nagy imádságában mellé térdelünk, imádkozunk vele, és dolgozunk vele érte.

Az imahét mai napjára előírt imádság:

Úr Jézus Krisztus, világ Világossága! Ragyogj fel nekünk! Légy világosság a mi szívünkben is! Lelked által szülj újjá, hogy befogadva téged szeretni és szolgálni tudjuk a mi atyánkfiai földi és örök javát, üdvösségét. Add az istenfiúság lelkét nekünk, adj hatalmat a te cselekedeteid cselekvésére és hirdetésére.

Ámen.